

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2023_2024

Anul de studiu I / Semestrul II

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă și Muzică Religioasă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclu de studii	Master
1.6. Programul de studii/calificarea*	Teologie Comparată 2023-2024

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Spiritualitatea slavă în secolele XV-XX			2.2. Cod disciplină	MTC 102		
2.3. Titularul activității de curs	pr. conf. univ. dr. Octavian MOȘIN						
2.4. Titularul activității de seminar / laborator	pr. conf. univ. dr. Octavian MOȘIN						
2.5. Anul de studiu	I	2.6. Semestrul	2	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	3	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	42	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					90
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					70
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Tutoriat					1
Examinări					1
Alte activități (exersări practice)					2
Total ore activități individuale					194

3.7 Total ore studiu individual	194
3.8 Total ore din planul de învățământ	56
3.9 Total ore pe semestru	250
3.10 Numărul de credite**	10

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	-
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	Sală dotată cu tablă, ecran de proiecție, videoproiector, lap-top, flipchart, sistem audio, tablă

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C1. Descrierea conceptelor, a problemelor și a tematicii de cercetare cu privire la spiritualitatea creștin-ortodoxă C2. Familiarizarea cu terminologia disciplinei C3. Dezvoltarea unei atitudini responsabile față de cercetarea științifică C4. Ordonarea și formularea de idei, teme și probleme cu referire la spiritualitatea slavilor C5. Cunoașterea marilor personalități ale spiritualității slave și a conceptelor teologice înaintatea de către acestea. C6. Evidențierea cauzelor, principiilor și a consecințelor legate de influența Statului asupra Bisericii Ruse în diferite perioade ale istoriei. C7. Însușirea cunoștințelor privind problemele eshatologice, reformele și schismele din cadrul Bisericii Ruse. C8. Proiectarea și comunicarea de cunoștințe istorice și spirituale, precum și dezvoltarea abilităților de interpretare a tradiției spirituale slave. C9. Cultivarea dialogului cu celelalte discipline teologice și ramuri ale științei, în identificarea unei viziuni interdisciplinare, integratoare asupra vieții spirituale.
Competențe transversale	CT1. Analiza critică obiectivă a istoriei spiritualității slave în sec. XV-XX CT2. Deprinderea metodelor de investigație științifică CT3. Cultivarea deprinderii de a valorifica optim și creativ propriul potențial în activitățile științifice.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Formarea duhovnicească a studentului teolog în contextul actual al vieții Bisericii (perspectivă teoretică și practică)
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none">• Însușirea conceptelor fundamentale cu privire la spiritualitatea slavă.• Familiarizarea cu disputele din sânul Bisericii Ruse.• Cunoașterea activității Bisericii Ruse în diferite perioade.• Descrierea problemelor eshatologice ale poporului slav.• Prezentarea relațiilor dintre Stat și Biserică sub diferite regimuri în limita cronologică indicată.• Prezentarea unor teme de spiritualitatea slavă cu scopul de a favoriza dezvoltarea capacității de valorizare critică a experiențelor spiritual.• Conștientizarea cu privire la influența spiritualității ortodoxiei slave.• Prezentarea unor personaje reprezentative ale spiritualității slave care au activat în secolele XV-XX.

8. Conținuturi*

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere: Bizanțul și lumea slavă în sec. IX-XIV. Frații Kiril și Metodie – fondatorii limbii slave liturgice. Spiritualitatea slavilor balcanici de la Clement de Ohrida la Eftimie de Tîrnovo; Spiritualitatea slavilor în spațiul de est până la Cuv. Serghie de Radonej.	Prelegere, dezbateri	3 ore
2. Dispute în sânul Bisericii Ruse: Nil Sorski și Iosif de Volokolamsk	Prelegere, dezbateri	3 ore
3. Disputele Bisericii Ruse cu stigolnicii și iudaizanzii	Prelegere, dezbateri	3 ore
4. Probleme eshatologice la slavii de est în sec. XV-XVI	Prelegere, dezbateri	3 ore
5. Biserica și Statul în timpul domniei lui Ivan al IV-lea al Rusiei	Prelegere, dezbateri	3 ore
6. Autocefalia și înființarea Patriarhiei Ruse	Prelegere, dezbateri	3 ore
7. Ortodoxia în timpul primilor împărați ai dinastiei Romanov	Prelegere, dezbateri	3 ore

8. Reformele Patriarhului Nikon și schisma în Biserica Rusă	Prelegere, dezbatere	3 ore
9. Spiritualitatea ortodoxiei slave în spațiul polono-lutuanean.	Prelegere, dezbatere	3 ore
10.Reformele țarului Petru I și „Biserica de Stat”.	Prelegere, dezbatere	3 ore
11.Biserica Rusă în perioada sinodală.	Prelegere, dezbatere	3 ore
12.Biserica și „secolul de argint” a culturii ruse.	Prelegere, dezbatere	3 ore
13.Ortodoxia rusă după 1917 până la „Consfătuirea din Kremlin” (1943).	Prelegere, dezbatere	3 ore
14.Biserica Ortodoxă în spațiul slav în epoca post-comunistă.	Prelegere, dezbatere	3 ore

Bibliografie:

1. Cotan, Claudiu Constantin. O istorie a Bisericii Ortodoxe Slave. Iași: Vasiliana '98, 2009, 219 p.
2. Cairns, Earle E. Crestinismul de-a lungul secolelor. Oradea: Editura Cartea Creștină, 2007.
3. Chivu, I. "Din viața bisericilor ortodoxe surori. Biserica Ortodoxă Rusă", în Biserica Ortodoxă Română, an. CVII, nr. 7-10, București, 1989.
4. Galaction, Gala, Din legăturile bisericești româno-ruse altădată și azi. [București]: Editura Eminescu, 1946.
5. Haase, Felix. Biserica rusă și socialismul. București: Editura „Alexandru Doicescu”, DL 1930.
6. Harea, Vasile, Mesianismul rusesc din sec. XV și XVI. Iași: Viața Românească, 1927.
7. Krivoșein, Vasili, Ilarion Alfeyev, Amintiri din două lumi. Cluj-Napoca: Renașterea, 2016.
8. Lacrimi și minuni din Rusia însângărată: Viața sfântului Tihon, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Ruse; mărturii selectate din volumul Noul martiri ai Rusiei. București: Areopag, 2012.
9. Lovin, Chiril. Sfinți Ierarhi, Mucenici și Cuvioși din Ortodoxia rusă. București: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2019.
10. Pistru, Chiril. "Biserica Ortodoxă Rusă 1918-1958", în Mitropolia Ardealului, an. V, nr.1-2, Sibiu, 1960.
11. Popa, Ștefan N. Rusii. Istoria culturii și civilizației sec. XI-XVII. București: Ex Ponto, 2000, 205 p.
12. Popescu, Teodor M., Bodogae, Teodor. Stănescu, George Gh. "Biserica rusă. Activitatea ei misionară", din Istoria Bisericească Universală, vol.2, Ed. Institutului biblic și de misiune Ortodoxă, București, 1956.
13. Sfântul Serghie de Radonej / volum coordonat și tradus din limba rusă de Natalia Lozan. - București: Editura Ortodoxia, 2017, 196 p.
14. Soloviov, Vladimir Sergheevic Rusia și Biserica universală. Traducere de Mioara Adina Avram. Iași: Institutul European, 1994, 232 p.
15. Varona, Alexandr. Tragedia schismei ruse. București: Kriterion, 2002.

16. Viața sfinților Martiri Imperiali al Rusiei. Traducere de Pul Balan. București: Editura Cartea Ortodoxă, 2004, 31 p.

8.2. Seminar-laborator		
1. Introducere: Bizanțul și lumea slavă în sec. IX-XIV. Frații Kiril și Metodie – fondatorii limbii slave liturgice. Spiritualitatea slavilor balcanici de la Clement de Ohrida la Efimie de Tirnova; Spiritualitatea slavilor în spațiul de est până la Cuv. Serghie de Radonej	Discuții, lecturi, analize	1 oră
2. Dispute în sânul Bisericii Ruse: Nil Sorski și Iosif de Volokolamsk	Discuții, lecturi, analize	1 oră
3. Disputele Bisericii Ruse cu stigołnicii și iudaizantii	Discuții, lecturi, analize	1 oră
4. Probleme eshatologice la slavii de est în sec. XV-XVI	Discuții, lecturi, analize	1 oră
5. Biserica și Statul în timpul domniei lui Ivan al IV-lea al Rusiei	Discuții, lecturi, analize	1 oră
6. Autocefalia și înființarea Patriarhiei Ruse	Discuții, lecturi, analize	1 oră
7. Ortodoxia în timpul primilor împărați ai dinastiei Romanov	Discuții, lecturi, analize	1 oră
8. Reformele Patriarhului Nikon și schisma în Biserica Rusă	Discuții, lecturi, analize	1 oră
9. Spiritualitatea ortodoxiei slave în spațiul polono-lutuanean	Discuții, lecturi, analize	1 oră
10. Reformele țarului Petru I și "Biserica de Stat"	Discuții, lecturi, analize	1 oră
11. Biserica Rusă în perioada sinodală	Discuții, lecturi, analize	1 oră
12. Biserica și „secolul de argint” a culturii ruse	Discuții, lecturi, analize	1 oră
13. Ortodoxia rusă după 1917 până la „Constătuirea din Kremlin” (1943)	Discuții, lecturi, analize	1 oră
14. Biserica Ortodoxă în spațiul slav în epoca post-comunistă	Discuții, lecturi, analize	1 oră

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul cursului urmărește să ofere masteranzilor o mai bună pregătire în domeniu și dobândirea de competențe specifice

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Evaluare finală	evaluare frontală	100%
10.5 Seminar/laborator	-	-	-
10.6 Standard minim de performanță: Cunoașterea și prezentarea activității Bisericii Ortodoxe Ruse în sec. XV-XX			

Data completării	Titular de curs	Titular de seminar
20.09.2023	Pr. conf. univ. dr. Octavian MOȘIN	Pr. conf. univ. dr. Octavian MOȘIN
Data avizării în departament	Semnătura titular de curs	Semnătura titular de curs
29.09.2023	<i>Iliescu Petreana</i>	<i>Iliescu Petreana</i>
Director de departament		
<i>Pr. conf. univ. dr. Lucian-Dumitru Colda</i>		
Pr. conf. univ. dr. Lucian-Dumitru Colda		